

RAPPORT

OM

**DANMARKS ANVENDELSE AF
KOMMISSIONENS BESLUTNING AF
28. NOVEMBER 2005 OM
TJENESTEYDELSER AF
ALMINDELIG
ØKONOMISK INTERESSE**

APRIL 2013

INDHOLD

Indledning	3
A. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til sociale boligselskaber	4
1. Statusredegørelse	4
2. Anvendelsesområde og statistiske oplysninger	5
2.1. Anvendelsesområde	5
2.2. Statistiske oplysninger	5
B. Kompensation for offentlig tjeneste i form af lodsning i visse danske havne	8
1. Indledende bemærkninger	8
2. Takster	8
3. Forsyningspligt	8
4. Kompensation	8
C. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til hospitaler	10
1. Indledende bemærkninger	10
2. Det danske sundhedsvæsen i hovedtræk	10
3. Bemærkninger i relation til Kommissionens beslutning	12
D. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til lufthavne	13
1. Bornholms Lufthavn	13
2. Odense Lufthavn S.m.b.a. og Sønderborg Lufthavn A/S	13
E. Kompensation for offentlig tjeneste i form af søtransport	15
1. Generelle bemærkninger	15

Indledning

Europa-kommissionen har den 9. juli 2008 fremsendt en skrivelse om medlemsstaterne Rapporteringsforpligtelse med hensyn til Kommissionens beslutning af 28. november 2005 om tjenesteydelser af almindelig økonomiske interesse. Det fremgår af artikel 8 i Kommissionens beslutning, at medlemsstaterne hvert tredje år skal indgive en rapport til Kommissionen om gennemførelsen af beslutningen, med en beskrivelse af, hvordan den anvendes i de omfattede sektorer. Danmark afgav seneste rapport i december 2008.

I Danmark har Erhvervs- og vækstministeriet koordineret udfærdigelsen af opfølgingsrapporten for 2008-2011. Med henblik på at tilvejebringe de nødvendige oplysninger, har Erhvervs- og vækstministeriet anmodet samtlige ministerier om at indsende relevante bidrag om de kompensationsordninger, som de enkelte myndigheder administrerer og som de har vurderet falder inden for beslutningens anvendelsesområde.

På denne baggrund er der blevet udarbejdet følgende bidrag til rapporten:

- A. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til sociale boligselskaber (**Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter**)
- B. Kompensation for offentlig tjeneste i form af lodsning i visse danske havne (**Erhvervs- og Vækstministeriet**)
- C. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til hospitaler (**Ministeriet for sundhed og forebyggelse**)
- D. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til lufthavn (**Transportministeriet**)
- E. Kompensation for offentlig tjeneste i form af søtransport (**Transportministeriet**)

Afsnit A om den almene boligsektor følger Kommissionens retningslinjer for rapporten. De øvrige afsnit om lodsning, hospitals-, lufttransport- og søtransportsektoren er mindre omfattende, hvilket til dels skyldes, at den kompensation der ydes ikke i alle tilfælde vurderes at være omfattet af Kommissionens beslutning af 28. november 2005. Den danske rapport indeholder alene oplysninger om kompensationsordninger som vurderes at kunne falde inden for artikel 2 i Kommissionens beslutning af 28. november 2005. Andre kompensationsordninger til virksomheder der leverer tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, fx støtte til landtransport, er derfor ikke beskrevet i rapporten.

A. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til sociale boligselskaber

1. Statusredegørelse

Danmark har i sin tidligere rapport fra december 2008 redegjort for sin anvendelse af Kommissionens beslutning af 28. november 2005 om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. I redegørelsen blev redegjort nærmere for de danske regler vedrørende sociale boligselskaber (almene boligorganisationer mv.).

Nærværende afrapportering vedrører perioden fra december 2008 og indtil udgangen af 2011. Der er ikke i den nævnte periode sket principielle ændringer i den måde, hvorpå man fra dansk side anvender Kommissionens beslutning fra 2005, ligesom anvendelsesområdet fortsat er det samme.

Der er dog gennemført nogle mindre tilpasninger af støttesystemet, jf. nærmere boks 1, nedenfor.

Baggrunden for ændringerne var bl.a., at huslejudviklingen særligt i hovedstadsregionen var løbet fra den almindelige prisudvikling. Dette afspejlede bl.a. udviklingen i byggeomkostningerne. Dermed var det også blevet relativt dyrere at bosætte sig i det almene nybyggeri for byggeriets målgrupper.

Boks 1. Ændring af lov om almene boliger m.v. (lov nr. 490 af 12. juni 2009):

Ved den nævnte lovændring blev bl.a. gennemført følgende ændringer af reglerne om offentlig støtte til almene boliger m.v.:

Startniveauet for *beboerbetalingen* blev nedsat fra 3,4 pct. af den samlede anskaffelsessum til 2,8 pct.

Formålet hermed var at sænke niveauet for begyndelseslejen i nybyggeriet.

Samtidig blev yderligere nogle elementer i de gældende støtteregler ændret. Dette skete bl.a. for at modvirke de øgede statslige udgifter til *ydelsessøtte*, som nedsættelsen af beboerbetalingen isoleret set ville medføre. De væsentligste af disse (konsekvens)ændringer var:

- En forlængelse af perioden, hvori beboerbetalingen opreguleres, fra 35 til 45 år.
- En forøgelse af reguleringen af beboerbetalingen i de første 20 år af byggeriets levetid fra $\frac{3}{4}$ af inflationstakten til fuld inflationsregulering, hvorefter $\frac{3}{4}$ - takten fastholdes i de resterende 25 år.
- En forlængelse af den maksimale løbetid for lån til finansiering af byggeriet fra 35 år til 40 år.

Derudover blev den *kommunale grundkapital* nedsat fra 14 pct. til 7 pct. af anskaffelsessummen for byggeriet. Nedsættelsen skete for perioden fra den 1. juli 2009 til den 31. december 2010 med det formål at stimulere kommunerne til at sætte gang i byggeriet og beskæftigelsen.

Samtidig blev *maksimumbeløbet* for byggeriernes anskaffelsessum reguleret som følge af udviklingen i bygge- og grundpriserne og skærpede energikrav i bygningsreglementet.

Der kan i øvrigt henvises til beskrivelsen af det danske støttesystem m.v. og gennemførelsen af kommissionens beslutning, der var indeholdt i den tidligere rapport fra december 2008.

2. Anvendelsesområde og statistiske oplysninger

Den tidligere rapport indeholdt tillige en beskrivelse af anvendelsesområdet og en række statistiske oplysninger om de støtteordninger, der er omfattet af Kommissionens beslutning fra 2005.

2.1. Anvendelsesområde

Der er som nævnt ikke sket ændringer i anvendelsesområdet i forhold til beslutningen.

Følgende boligorganisationer (virksomheder) er således omfattet af Kommissionens beslutning

- Almene boligorganisationer (der ejer almene familieboliger og almene ungdomsboliger)
- Selvejende institutioner (der ejer almene ungdomsboliger)

Der henvises i øvrigt til afsnit 1.1.2 og afsnit 2 i den tidligere rapport.

2.2. Statistiske oplysninger

Rapporten fra 2008 indeholdt i afsnit 2 en række statistiske oplysninger om den offentlige støtte, der er ydet til de byggerier og boliger, der er omfattet af Kommissionens beslutning fra 2005. Oplysningerne i to tabeller omfattede årene 2006 og 2007. Tabellerne er nu suppleret med data vedrørende årene 2008, 2009, 2010 og 2011.

Vedhæftede tabel 1 og tabel 2 indeholder en række statistiske oplysninger om de støtteordninger, der er omfattet af Kommissionens beslutning fra 2005.

Nybyggeri o.l.:

Det fremgår bl.a. af tabel 1, at kommunerne i årene 2008, 2009, 2010 og 2011 har givet tilsagn om offentlig støtte for henholdsvis 148,7 mio. kr., 1.140,8 mio. kr., 5.813,5 mio. kr., og 167,3 mio. kr. til byggeri af almene familie- og almene ungdomsboliger. Støtten til nybyggeri i den nævnte periode varierer meget som følge af, at det kommunale grundkapitaltilskud hyppigt er blevet ændret både i opadgående og nedadgående retning. Det medfører store variationer i antallet af meddelte støttetilsagn.

I det samlede beløb ovenfor er ikke medtaget almene ældreboliger, herunder plejeboliger, da disse boliger ikke er omfattet af Kommissionens beslutning, jf. den tidligere rapport fra 2008.

Tabel 1: Støtte til nybyggeri mv. ydet af stat og kommuner i perioden 2008 – 2011

Mio. kr.	2008			2009		
Støtteordning	Mio. kr.	Antal boliger	Støtte pr. bolig i 1000 kr.	Mio. kr.	Antal boliger	Støtte pr. bolig i 1000 kr.
Familieboliger 1)	81,2	138	588,4	855,2	1.309	653,3
Ungdomsboliger 1)	31,3	105	298,4	170,4	521	327,1
Renovering af ungdomsboliger 1)	36,2			115,2		
I alt	148,7			1.140,8		
Ældreboliger 1) 2)	1.043,9	1.865	559,7	1.241,3	2.543	488,1
Servicearealer til ældreboliger	91,1			81,6		
Total	1.283,7			2.463,7		
Landsbyggefonden 3)	-246,1			-465,6		
Nettoudgift	1.037,6			1.998,1		
Mio. kr.	2010			2011		

Støtteordning	Mio. kr.	Antal boliger	Støtte pr. bolig i 1000 kr.	Mio. kr.	Antal boliger	Støtte pr. bolig i 1000 kr.
Familieboliger 1)	4.526,00	7.191	629,4	96,9	200	484,4
Ungdomsboliger 1)	1.287,50	3.739	344,3	4,4	14	317,7
Renovering af ungdomsboliger 1)				66		
I alt	5.813,50			167,3		
Ældreboliger 1) 2)	3.223,60	5.734	562,2	15,5	43	361,4
Servicearealer til ældreboliger	255,2			6,2		
Total	9.292,30			189,1		
Landsbyggefonden 3)	-1.807,60			-23,9		
Nettoudgift	7.484,70			165,2		

1) Støtten vedrører almene boliger ejet af almene boligorganisationer og selvejende institutioner. Støtten består af ydelsesstøtte og grundkapitalindsud. Ydelsesstøtten er opgjort, som om den ville være blevet udbetalt i tilsagnsåret som et engangstilskud.

Grundkapitalindsuddet er skønsmæssigt fordelt på boligtyper.

2) Støtten vedrører ældreboliger ejet af almene boligorganisationer, kommuner, regioner samt selvejende institutioner.

3) Landsbyggefondens bidrag er opgjort, som om det ville være blevet udbetalt i tilsagnsåret som et engangstilskud

Drift: Som nævnt i den danske rapport fra 2008 suppleres de nævnte ordninger af særlige driftsstøtteordninger, der primært administreres af Landsbyggefonden.

Det fremgår af tabel 2, at Landsbyggefonden i årene 2008, 2009, 2010 og 2011 i alt har ydet henholdsvis 1.411,4 mio. kr., 1.505,9 mio. kr. 1.726,5 mio. kr. og 1.928,7 mio. kr. i støtte til almene boligafdelinger. Almene boligafdelinger kan bestå af både familie-ungdoms- og ældreboliger. De udbetalte beløb til de førstnævnte to boligtyper – der som nævnt er omfattet af Kommissionens beslutning – er derfor noget mindre end de anførte tal.

Kommunerne kan yde driftsstøtte til lignende formål som Landsbyggefonden. Støtten ydes typisk som en kommunal medfinansiering af projekter, som støttes af Landsbyggefonden. Det vurderes, at der er tale om et yderst begrænset støttebeløb.

Tabel 2: Støtte til almene boligafdelinger ydet af Landsbyggefonden 2008-2011 Mio. kr.

	2008	2009	2010	2011
Udlån				
Driftslån ¹	272,0	220,9	349,5	333,8
Lån til frikøb af hjemfald	9,1	12,1	0,0	8,2
Udbetalinger				
Driftssikring ²	0,4	0,3	0,3	0,2
Beboerrådgivere	15,4	0,0	0,2	0,0
Kapitaltilførsel mv.	284,5	279,7	406,5	611,8
Huslejesikring ³	123,7	117,2	129,5	106,7
Huslejebidrag	127,4	123,5	119,6	115,7
Huslejestøtte (§ 91a)	74,9	104,6	134,0	144,6
Social og forebyggende indsats	126,1	210,5	225,9	269,4
Ydelsesstøtte, renovering	377,9	437,1	361,0	338,3

¹ I forbindelse hermed er der ydet driftslån fra kommunerne på 9,1 mio. kr. i 2008, 12,5 mio. kr. i 2009, 12,3 mio. kr. i 2010 og 8,7 mio. kr. i 2011.

² I forbindelse hermed er der ydet driftssikring fra kommunerne på 0,4 mio. kr. i 2008, 0,3 mio. kr. i 2009, 0,3 mio. kr. i 2010 og 0,2 mio. kr. i 2011 samt fra staten på 0,8 mio. kr. i 2008, 0,6 mio. kr. i 2009, 0,5 mio. kr. i 2010 og 0,4 mio. kr. i 2011 i henhold til tidligere tilsagn.

³ I forbindelse hermed er der ydet huslejesikring fra staten på 12,4 mio. kr. i 2008, 11,2 mio. kr. i 2009, 10,1 mio. kr. i 2010 og 9,2 mio. kr. i 2011.

Udlån og udbetalinger i alt	1.411,4	1.505,9	1.726,5	1.928,7
------------------------------------	---------	---------	---------	---------

Kilder: Landsbyggefondens årsrapporter 2008-2011.

Individuel boligstøtte:

Udover de ovenfor nævnte støttemuligheder er der i lov om individuel boligstøtte fastsat regler om individuel boligstøtte til beboerne.

Denne form for støtte ydes direkte til beboerne, og ordningen vurderes af samme grund at falde helt udenfor EU's statsstøtteregler, jf. nærmere afsnit 2 i den tidligere rapport fra 2008.

B. Kompensation for offentlig tjeneste i form af lodsning i visse danske havne

1. Indledende bemærkninger

Det danske lodsmarked er opdelt i hhv. gennemsejlingslodsninger og regionallodsninger jf. Lov 567 af 9. juni 2006 (lodsloven) § 3. Gennemsejlingslodsning er således lodsninger der går i gennem danske farvande uden at anløbe dansk havn, mens regionallodsninger enten påbegyndes eller afsluttes i dansk havn. Markedet for gennemsejlingslodsninger er omsætningsmæssigt det største af de to, hvilket skyldes at de største skibe findes på dette marked og at de betaler de højeste takster jf. nedenfor.

Den største aktør på lodsmarkedet i Danmark er det statslige lodsvæsen (DanPilot), der er ejet af den danske stat. Det statslige lodsvæsen udfører således ca. 18.000 lodserier årligt og omsætter for ca. 300 mio. kr. årligt. I henhold til lodsloven, har det statslige lodsvæsen eneret på at udføre gennemsejlingslodsninger, mens der er fri konkurrence på regionallodsninger.

Endelig gælder det, at der er lodspligt på regionallodsningsområdet for skibe med farlig last mv. Dette gør sig ikke på samme måde gældende for gennemsejlingslodsninger, da Danmark i henhold til internationale aftaler ikke kan pålægge lodspligt på skibe der sejler gennem danske farvande. Dog anbefaler den internationale maritime organisation (IMO), at skibe der bærer en farlig last benytter lods igennem danske farvande – langt de fleste skibe efterlever denne anbefaling.

2. Takster

Det statslige lodsvæsens takster er fastsat ved bekendtgørelse og er derfor faste. Taksternes størrelse varierer efter skibenes længde, bredde og dybdegang. Således er det dyrere for større skibe at anvende lodsning.

Private lodserier kan frit fastsætte deres priser.

3. Forsyningspligt

I henhold til lodslovens § 19 er det statslige lodsvæsen forpligtet til at stille lods til rådighed for skibe der måtte ønske det eller er omfattet af lodspligt. På gennemsejlingsområdet er det kun det statslige lodsvæsen der har ret til at udføre lodsning, hvorfor forsyningspligten naturligt påhviler det statslige lodsvæsen.

På regionallodsningsområdet er der imidlertid også private lodserier der har aktiviteter. Imidlertid har de private lodserier som regel kun aktiviteter på områder, hvor der er tilstrækkelig stor trafik til at kunne dække omkostningerne forbundet med at etablere og vedligeholde et lodseri, herunder særlig materiel og certificeringen af kvalificerede lodser. Det betyder, at der sjældent er private aktører der udbyder lodsning i mindre trafikerede havne, hvorfor det statslige lodsvæsen som regel foretager lodsninger her. Disse lodsninger er ikke rentable, eftersom de faste udgifter forbundet med at udføre lodsning i havnene, ikke kan dækkes af taksterne fra skibene på området. Således har det statslige lodsvæsen i 2012 haft et anslået underskud på ca. 40. mio. kr. på regionallodsningsområdet.

4. Kompensation

Det er hensigten, at det statslige lodsvæsen i 2013 skal omdannes til en selvstændig offentlig virksomhed. Herved vil det statslige lodsvæsen blive udskilt både organisatorisk og økonomisk fra staten. Dog vil staten fortsat være ejer af lodsvæsenet.

Idet der er et ønske om både at drive det statslige lodsvæsen på lige vilkår med private lodserier og samtidig opretholde forsyningspligten for lodsning i danske farvande er det hensigten, at der indgås en kontrakt mellem den danske stat og det statslige lodsvæsen om en kompensation for det statslige lodsvæsens forsyningspligt. Kontrakten vil gælde fra og med 2013 og kompensationen forventes ikke at fravige væsentligt fra det statslige lodsvæsens underskud på regionallodsningssområdet i 2012, dvs. ca. 40 mio. kr. De nærmere vilkår for lodsvæsnets kompensation er dog endnu ikke fastlagt, men vil være i overensstemmelse med de bestemmelser der er givet i artikel 5 mv. i Kommissionens beslutning af 28. november 2005.

C. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til hospitaler

1. Indledende bemærkninger

Det er de danske myndigheders opfattelse, at der ikke findes ordninger inden for det danske hospitalsvæsen, som falder inden for meddelelsens anvendelsesområde. Baggrunden for denne antagelse er, at det danske sundhedsvæsen er offentligt styret, og de offentlige udgifter til sundhed finansieres over skatterne. Den enkelte borgers økonomiske status, tilknytning til arbejdsmarkedet eller personlige forsikringsmæssige forhold har i Danmark ingen betydning for adgangen til det offentlige sundhedsvæsens ydelser.

Sygehusydelserne tilbydes vederlagsfrit. Der er således ikke i Danmark inden for det offentlige sygehusvæsen tale om en aktivitet, hvor brugeren (patienten), en sygekasse eller et forsikringsselskab betaler en modydelse i form af brugerbetaling, som modsvarer den leverede hospitalsydelse.

I det følgende beskrives hovedtrækkene af det danske sundhedsvæsen, hvorefter der følger et par bemærkninger i relation til Kommissionens beslutning af 28. november 2005.

2. Det danske sundhedsvæsen i hovedtræk

Det offentlige danske sundhedsvæsen består af hhv. den primære og sekundære sundhedssektor.

Den primære sundhedssektor består af:

- De privatpraktiserende sundhedspersoner under den offentlige sygesikring (alment praktiserende læger, praktiserende speciallæger, fysioterapeuter mfl.)
- De kommunale sundhedsordninger: hjemmesygeplejen, den kommunale tandpleje og de forebyggende sundhedsordninger
- Den sekundære sundhedssektor består af sygehusvæsenet.

Det offentlige danske sundhedsvæsen finansieres over skatterne. Den enkelte borgers økonomiske status, tilknytning til arbejdsmarkedet eller personlige forsikringsmæssige forhold har ingen betydning for adgangen til sundhedsvæsenets ydelser. Staten har ansvaret for på landsplan at fastlægge de overordnede sundhedspolitiske værdier og mål for det offentlige sundhedsvæsen. På den baggrund foretager Folketinget den retlige regulering af sundhedsvæsenets forhold i form af lovgivning m.v., ligesom sektorens økonomi - gennem årlige økonomiaftaler - er underlagt en overordnet samfundsmæssig styring. De statslige myndigheder øver herudover - i samspil mellem regioner, kommuner og andre parter på området - indflydelse på sundhedsvæsenets udvikling gennem aftaler, rådgivning, oplysningsvirksomhed m.v.

Regionerne har ansvaret for driften af sygehusvæsenet og administrationen af den offentlige sygesikring. Regionerne står således for langt den største del af virksomheden inden for det samlede offentlige sundhedsvæsen. De enkelte regionsråd prioriterer indsatsen og fastlægger det lokale serviceniveau inden for rammer, der er fastsat i lovgivningen m.v. Kommunerne varetager på sundhedsområdet først og fremmest hjemmesygeplejen, børne- og omsorgstandplejen og en række sundhedsordninger for børn og unge. Endvidere løser kommunerne enkelte administrative opgaver for sygesikringen, som udstedelsen af sygesikringsbeviser. De enkelte kommunalbestyrelser prioriterer ligeledes indsatsen og fastlægger det lokale serviceniveau inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen m.m.

Driftsmæssigt er sundhedsvæsenet organiseret enten som offentlige institutioner og klinikker eller som liberale erhverv, der drives med offentlige tilskud efter overenskomst med de offentlige myndigheder. Sygehusvæsenet består i hovedsagen af regionalt ejede sygehuse. I henhold til sygehusloven skal regionerne yde vederlagsfri behandling ved sit sygehusvæsen. Udover på regionernes

egne sygehuse ydes der vederlagsfri behandling ved visse private non-profit specialsygehuse, jf. sundhedslovens § 79, stk. 2. Som led i løsningen af sine opgaver kan en region samarbejde med andre regioner og indgå overenskomst med private institutioner som led i opgaveløsningen, jf. sundhedslovens § 75, stk. 1 og 2. I visse tilfælde kan der endvidere gives tilladelse til vederlagsfri behandling i udlandet.

Omvendt ejer og driver udbyderne i primærsektoren – praktiserende læger, tandlæger, fysioterapeuter m.fl. – selv deres klinikker, men finansieres i varierende grad af regionerne efter overenskomsterne mellem den offentlige sygesikring og de forskellige faggruppers organisationer. Disse sundhedspersoner er således private erhvervsdrivende, der honoreres efter centralt forhandlede overenskomster af regionerne for varetagelse af en væsentlig del af det regionale sundhedstilbud. Den offentlige sygesikring yder vederlagsfri lægehjælp hos alment praktiserende læger og ved speciallæger samt yder tilskud til en række andre ydelser. Undtaget herfra er alene det begrænsede antal personer, der har valgt den særlige sikringsordning (sygesikringsgruppe 2).

Der er ikke i dansk sundhedslovgivning eller i EU en definition eller en entydig forståelse af, hvilke behandlinger der skal ske på sygehus. Sygehusvæsenet i Danmark er organiseret i hovedfunktioner (basisfunktioner) og specialiserede funktioner, som igen opdeles i regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner. De varetager alle både stationære og ambulante ydelser. Denne organisering sker ved en specialeplanlægning, der bl.a. skal sikre høj faglig kvalitet i behandlingen, helhed i patientforløbene og den bedste udnyttelse af ressourcerne. Specialeplanlægningen skal desuden fremme den nødvendige opbygning og vedligeholdelse af ekspertise, forskning og udvikling for at sikre den bedste behandling af patienterne. Specialeplanlægningen skal samtidig sikre planlægning, koordination og samarbejde mellem aktørerne i sundhedsvæsenet.

Det er et gennemgående princip ved planlægning i det danske sundhedsvæsen, at dets ydelser leveres på det lavest effektive omkostningsniveau (LEON-princippet). Der tages således løbende stilling til og planlægges efter, hvorvidt en given ydelse eller behandling – under hensyntagen til opretholdelse af høj kvalitet og de øvrige nævnte forhold – vil kunne leveres i fx speciallægepraksis, der i Danmark generelt er mindre omkostningstung og planlægningskrævende end sygehusvæsenet. Flere behandlinger kan således udlægges til speciallægepraksis i takt med udviklingen.

For så vidt angår sygehusydelser, vil de derfor typisk være kendetegnet ved, at der implicit er taget stilling til, at der er tale om indlæggelseskrævende forløb, ydelser der kræver særlig ekspertise eller udstyr, og ydelser der stiller særlige krav til planlægning, herunder af behandlingsforløb og af uddannelse. Generelt lægges der i overensstemmelse med moderne lægevidenskab og teknologiske muligheder vægt på at drive sygehusvæsenet så effektivt som muligt og med så få og korte indlæggelser som muligt.

Overordnet indebærer arbejdsdelingen derfor, at de mindre komplicerede sundhedsydelser varetages uden for sygehusvæsenet, mens de sværere, mere komplicerede ydelser varetages i sygehusvæsenet, herunder ambulant, hvor man har de nødvendige muligheder for at sikre volumen, kvalitet, sikkerhed, tilstrækkelige kompetencer og adgang for patienterne også uden for vanlig dagarbejdstid.

Ambulante patientforløb i sygehusvæsenet vil således typisk være kendetegnede ved, at der for den enkelte patient er behov for involvering af flere specialer, evt. organiseret i egentlige multidisciplinære teams, som det fx ses på kræftområdet. Et sådant set-up stiller særlige krav til planlægning, både med henblik på sikring af tilstrækkelig kapacitet, herunder udstyr og sikring af effektiv resourceudnyttelse både mht. økonomi og ekspertise.

3. Bemærkninger i relation til Kommissionens beslutning

Det er de danske myndigheders opfattelse, at finansieringen af de offentlige sygehuse i Danmark ikke kan betragtes som statsstøtte eller kompensation for offentlig tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse. Der er tale om tjenesteydelser, som ikke kan anses for omfattet af statsstøtte-reglerne i artikel 87. Som følge heraf ses Altmark Trans-dommen og Kommissionens beslutning af 28. november 2005 ikke at omhandle forhold svarende til finansieringen og organiseringen af det offentlige sygehusvæsen i Danmark.

I Danmark er sygehusdrift helt overvejende en skattefinansieret offentlig egenproduktion inden for det regionale system. Sygehusydelserne tilbydes som nævnt vederlagsfrit, idet brugeren (patienten) ikke betaler en modydelse i form af brugerbetaling.

De regionale sygehuse tilhører regionerne og finansiering af sygehusenes drift sker direkte via den enkelte regions budget. Der er ikke tale om nogen overførsel af økonomiske midler fra én juridisk person til en anden, ligesom budgettets bevilling til sygehusdrift ikke kan betragtes som en kompensation.

På indtægtssiden i de regionale budgetter indgår tilskud fra staten i form af generelle bloktilskud. Disse tilgår imidlertid de respektive regioner som sådan og dermed ikke de regionale sygehuse som øremærket statsstøtte til sygehusdrift. I Kommissionens beslutning redegøres der bl.a. for beregning af "kompensationens størrelse", "rimelig fortjeneste" og "kontrol med overkompensation". Det fremgår heraf, at en rimelig forrentning af (egen)kapital er et moment, som skal tillægges vægt. Disse begreber giver imidlertid ikke i en dansk kontekst mening, hverken i forhold til de regionale sygehuse eller til regionerne som sådan, idet ingen af disse har nogen (egen)kapital, som skal forrentes med henblik på hospitalsdrift, og idet finansieringen af sygehusenes drift ikke anses for kompensation. Ministeriet skal endvidere gøre opmærksom på, at medlemsstaterne i medfør af EF-traktatens artikel 152, stk. 5, har ansvaret for organisation og levering af sundhedstjenesteydelser og medicinsk behandling.

I lyset af ovennævnte bemærkninger er det Danmarks vurdering, at der ikke i Danmark findes ordninger for kompensation for offentlig tjeneste ydet til hospitaler, som er omfattet af Kommissionens beslutning af 28. november 2005.

D. Kompensation for offentlig tjeneste ydet til lufthavne

1. Bornholms Lufthavn

Bornholms Lufthavn er en regional kategori D lufthavn beliggende på øen Bornholm. Lufthavnen er ejet af den danske stat nærmere bestemt Statens Luftfartsvæsen (SLV), som ligeledes er ansvarlig for driften af lufthavnen. Lufthavnen modtager årligt et driftsstøttebeløb via Finansloven. Det fremgår af Kommissionens beslutning af 13. juli 2005 om anvendelse af bestemmelserne i EF-Traktatens art. 86, stk. 2, at lufthavne i kategori D (regionale lufthavne med under 1.000.000 passagerer årligt), der har til opgave at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, er fritaget for forpligtelsen til forudgående anmeldelse. Den kompensation der ydes for offentlig tjeneste, og som udgør statsstøtte anses ifølge beslutningen for at være forenelig med fællesmarkedet, forudsat at visse betingelser er opfyldt.

I Kommissionens retningslinjer for finansiering af lufthavne og statslig startstøtte til luftfartsselskaber, som opererer fra regionale lufthavne (2005/C 312/01) henvises ligeledes til fritagelsen for at anmelde kompensation til kategori D lufthavne som anført i Kommissionens beslutning af 13. juli 2005.

Der er i den forbindelse i overensstemmelse med ovenfor nævnte Kommissionens retningslinjer af 28. november 2005 samt Kommissionens beslutning af 13. juli 2005 udarbejdet en aftale mellem SLV og Bornholms Lufthavn om forpligtelser til offentlig tjeneste på Bornholms Lufthavn. Kontrakten vedr. kompensationen til Bornholms Lufthavn er gældende fra 1. januar 2007 og løber indtil udgangen af 2011.

Det fremgår af aftalen, hvilke forpligtelser lufthavnen pålægges. Det fremgår endvidere, hvorledes kompensationen fastsættes, og at den ikke må overstige, hvad der er nødvendigt for at dække omkostningerne ved at opfylde forpligtelserne. Kompensationen reguleres årligt pr. 1. januar. Med henblik på at sikre, at Bornholms Lufthavn ikke overkompenseres, er det fastsat i aftalen, at lufthavnen har pligt til at tilbagebetale eventuel overkompensation, såfremt den overstiger 10 %. I forbindelse med overvågning og opfølgning på eventuel overkompensation har SLV til enhver tid fuld adgang til alle økonomiske data, hvilket gør det muligt at følge omkostningsudviklingen samt sikre, at der ikke foregår ulovlig krydssubsidiering. Det er Rigsrevisionen der reviderer SLVs regnskab og dermed også Bornholms Lufthavns regnskab. Bornholms Lufthavns årsrapport indgår som en del af SLVs årsrapport.

Bornholms Lufthavn i 2008 fik en økonomisk kompensation på 21.200.000 kr. I 2009 udgjorde kompensationen 21.400.000 kr. I 2010 udgjorde kompensationen 20.300.000 kr. I 2011 udgjorde kompensationen 19.900.000 kr. I 2012 udgjorde kompensationen 22.100.000 kr.

2. Odense Lufthavn S.m.b.a. og Sønderborg Lufthavn A/S

Odense Lufthavn S.m.b.a. ejes af Odense, Nordfyns og Kerteminde Kommune og drives som et kommunalt fællesskab. Sønderborg Lufthavn drives af aktieselskabet Sønderborg Lufthavn A/S, som bl.a. ejes af Sønderborg Kommune. I forbindelse med Kommunalreformen i 2005 (hvor amterne blev nedlagt) blev det besluttet, at staten i en overgangsperiode på 4 år (2007 -2010) skulle overtage amtslige tilskud til Odense og Sønderborg Lufthavne. Det er besluttet, at de 2 lufthavne også efter overgangsperioden skal modtage kompensation for amternes tidligere tilskud.

Begge lufthavne er kategori D lufthavne med beskeden passagertrafik, jf. nedenstående tabel.

Passagerer på større offentlige, betjente danske lufthavne efter passagerkategori, lufthavn og tid					
	2008	2009	2010	2011	2012

Passagerer i alt 1.000					
Lufthavne i alt	26 510	24 405	26 902	28.335	28.586
Sønderborg	67	60	71	72	38
Odense	0	0	0	0	0
Kilde: Statens Luftfartsvæsen. Større lufthavne er lufthavne med rutepassagerer eller med mindst 50.000 flyoperationer årligt.					

Amts-/statstilskud til lufthavnene 2009-2012:

	Odense Lufthavn	Sønderborg Luft- havn
2009 (Staten)	3,2 mio. kr.	1,5 mio. kr.
2010 (Staten)	3,2 mio. kr.	1,5 mio. kr.
2011 (Staten)	3,5 mio. kr.	1,5 mio. kr.
2012 (Staten)	3,6 mio. kr.	1,5 mio. kr.

Tilskuddet er fastsat på et niveau svarende til det amtslige tilskud i 2004. Det vil sige tilskuddet ikke er udmålt efter trafikomfang, og der stilles heller ingen eksplicitte krav om modydelse.

E. Kompensation for offentlig tjeneste i form af søtransport

1. Generelle bemærkninger

Det er det danske Transportministeriums opfattelse, at der på nuværende tidspunkt ikke findes ordninger i Danmark om overdragelse af offentlig tjeneste i form af søtransport, som er omfattet af Kommissionens retningslinjer.

Transportministeriet administrerer i øjeblikket tre kontrakter om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse inden for færgetransport. Transportministeriet har ikke ydet kompensation for offentlig tjeneste indenfor de i artikel 2 nævnte kategorier. Begrundelsen for, hvorfor kompensationen ikke udgør statsstøtte er den, at Transportministeriet gennemfører EU-udbud i forbindelse med overdragelse af kontrakten om offentlig tjeneste. Idet størrelsen af kompensationen således bliver konkurrenceudsat i hvert enkelt tilfælde, betales der derfor ikke mere kompensation end nødvendigt.

Bestemmelserne i artikel 4 i Kommissionens beslutning er indarbejdet, dog således, at ingen af kontrakterne tildeler operatøren særlige eller eksklusive rettigheder. To af disse kontrakter undergår i øjeblikket et offentligt EU-udbud.

Det er Transportministeriets opfattelse, at konkurrencen i forbindelse med udbuddene af kontrakterne, der alle er indgået efter et offentligt EU-udbud, har sikret, at der ikke sker overkompensation. Fordi kontrakter er indgået efter en udbudsprocedure, er der ikke indarbejdet en bestemmelse i kontrakterne, der kan bevirke tilbagebetaling af overkompensation, da dette som nævnt ikke burde kunne forekomme.

Det kan i øvrigt oplyses, at alle kontrakter om samfundsbegrundede færgetransport overholder cabotageforordningen, jf. Rådets forordning nr. 3577 af 7. december 1992 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne (cabotagesejlds). Heraf følger, at kontrakterne er indgået uden forskelsbehandling af EF-redere, og at alle EF-redere har haft adgang til den kompensation, der gives for den givne ydelse.

For så vidt angår færgetrafik, har Transportministeriet i 2009 ydet 160,4 mio. kr. samlet i kompensation, i 2010 162,6 mio. kr. og i 2011 170,1 mio. kr.